

Végül szólaljon meg a tisztelet és köszönet költői hangja is,
Csukás István, Kodály Zoltán c. versében:

*Hegy havára könnyökölve
néz le a magyar Alföldre,
Erdély felől Kecskemétre,
a halálból a bölcsőre.*

*Ha szól, visszhang lesz az immár,
lelkünkéből kizengő zsoldár,
sóhaja is fel-felrémlik,
ha a kínokat ránkmérlik.*

*Most már így lesz, már örökké
torka, tüdeje a csöndé,
onnan szó és sóhaj által,
nem jön ember lábbal, szárnyal.*

*Aki volt egy, lett szétosztva
végtelen, a nép hordozza
szóban, dalban, hallgatásban,
él szüntelen áramlásban.*

*Leszáll is a hegy haváról,
közeli emlékből, gyászból,
mint ahogy a romló testen
túllép, ami sérthetetlen.*

Dr. Joób Árpád a Magyar Kodály Társaság elnökségének tagja mondotta a megemlékező beszédet Kodály Zoltán halálának 47. évfordulója alkalmából 2014. március 6-án a Farkasréti Temetőben a megemlékezésre és koszorúzásra egybegyűltek előtt.

Közreműködött a *Marczibányi téri Kodály Iskola Kamarakórusa, Őri Csilla* karnagy vezetésével.

BÚCSÚSZÓ

**2014. február 19-én távozott közülünk szeretett
munkatársunk, barátunk**

Olsvai Imre népzenekutató, zeneszerző

Irányítása alatt évtizedeken át dolgoztunk közösen, egy munkacsoportban. Ez jelentette tágabb értelemben az akadémiai Népzenekutató Csoportot (később a Zenetudományi Intézet Népzenei Osztályát), szűkebb értelemben pedig *A Magyar Népzene Tára* kritikai forráskiadás-sorozat szerkesztői munkacsoportját.

A Zeneakadémián két tanszak hallgatója volt, zeneszerzés tanára Szervánszky Endre, a zenetudományi tanszakon, népzene tanára pedig Kodály Zoltán volt. Amikor a Zeneakadémiára került, diákkori népzenei gyűjtését már eljuttatta Kodály kezéhez. Az *Így láttuk Kodályt* kötetben olvashatjuk, hogyan indult, majd hogyan alakult Kodállal való kapcsolata.

Kutatói pályájának másik mestere Járdányi Pál volt. Az ő működési idejét igen rövidre szabta a sors, népzene tudományi hagyatékát, ami

tudományos szemléletet, a népzene megközelítésének új módját és konkrét módszertani eljárásokat is magában foglal, Olsvai Imre őrizte és fejlesztette tovább, ő közvetítette és adta át a következő generációknak.

Olsvait személyes adottságai a bonyolult összefüggések felismerése és áttekinthető rendbe foglalása felé vezették, így természetes, hogy a vokális és hangszeres népzene sokrétű összetettsége, a dallamok változatképződésének sajátosságai, belső törvényei és ennek alapján a népzenei rendszerezés vonzották érdeklődését. Egy életrajzi írásában maga így foglalta össze tudományos témáit:

„Kutatási területe a magyar népzene rendszertana, tipológiája és változásvizsgálata, szomszéd- és rokonnépi összehasonlítás, irodalmi, műzenei és tánckapcsolatok vizsgálata. Szűkebben vett 'regionális' érdeklődése a dunántúli dallamdialektusra, azon belül is a Dél-Dunántúltra irányul. Járdányi Pál közvetlen munkatársaként, a magyar népzenei összkiadásban utódként szerkesztette *A Magyar Népzene Tára* forrásösszkiadás VI. és VII. kötetét, főmunkatársa volt a IX. és X. kötetnek. Nevéhez fűződik a [...] sorozat közlési módszerének [...] továbbfejlesztése, és a magyar népzene egyik legfontosabb dallamképző elgondolása, az ún. páva-dallamcsalád belső tipológiájának kidolgozása, a népzene egészével való összevetése, összehasonlító vizsgálata.” Valóban így van, ő tisztázta a kritikai kiadás elveit és gyakorlatát, és valamennyien, akik e területen dolgozunk, az ő alapvetése nyomán haladunk tovább a sorozat közreadásában, azon keretek között, amelyeket egykor Kodály és Bartók jelölt ki. Nagy nyereség, hogy még *A Magyar Népzene Tára* XI–XII. kötetének is főmunkatársa lehetett.

Amikor Olsvai Imre gyermek- és ifjúkorának városa, Kaposvár 2002-ben köszöntötte 70. születésnapján, kétnapos rendezvényen ünnepelték az egybegyűlt népdalkörök, táncgyűttesek, szólisták és zenekarok. Színpadra lépésük előtt szavakkal is kifejezték, mi mindent köszönhetnek

Olsvai Imrének. Ekkor láthattuk, milyen sokan vannak, akik hálával tartoznak neki, és akik szeretik. Ő nemcsak tudós, hanem a népzenei mozgalom egyik meghatározó személyisége volt, működési területe az egész ország. Nagy szerencséje a falusi pávaköröknek és a városi tánczázás fiataloknak egyaránt, hogy Olsvai Imre magára vállalta és mindvégig hordozta is a mozgalom szakmai mindenesének, tanácsadójának szerepét.

Széles körű kapcsolatot tartott fenn vidéki népdalgyűjtőkkel is, akiknek ösztönzést és gyakorlati segítséget nyújtott anyaguk közreadásában mint munkatárs, szerkesztő, lektor. Mindig nagy gonddal őrizte és ápolt munkatársainak, elődeinek, köztük a népzene-tudomány félreszorult, háttérbe került munkásainak emlékét. Írt Vikár Béláról, Berze Nagy Jánosról, Balla Péterről, Ecsedi Istvánról, Együd Árpádról, feldolgozta Lükő Gábor népzenei gyűjtését, Ittész Mihállyal közösen kiadta annak az M. Bodon Pálnak a népzene-gyűjtését, aki Bartók társa volt az első székellyöldi gyűjtőúton.

Akik személyes kapcsolatban álltak vele, mind tudják, hogy ő volt az, akihez bármikor fordulhattunk. Tőle mindig lehetett kérdezni, mert nemcsak tudása, de türelme és figyelme is volt a feleletre.

Olsvai Imre hűséges volt: munkatársaihoz, falusi énekeseihez, szakmai, szellemi mestereihez, a lényegesnek tartott ügyekhez és a felismert igazságokhoz. Ez a hűség az, ami különösen értékessé tette lényét és tevékenységét.

Nem minden szólás igaz. Azt mondják: senki sem pótolhatatlan. Valójában mindenki egyedi példány, s mint ilyen, mással nem helyettesíthető. Számunkra Olsvai Imre kiváltképpen pótolhatatlan, és mindig hiányozni fog.

Szeretettel őrizzük emlékét!

*MTA Zenetudományi Intézet
Népzene és Néptáncosztálya*

Hová repül a páva?

„A népzene iránti érdeklődés nőttön nő...”

Kodály Zoltán tette ezt az örömteli megállapítást 1937-ben, A magyar népzene című, maig irányt mutató nagy tanulmányának IX. fejezetében.

Bizonyára örömmel tölténé el, ha ma körülnézve látná, hogy amiről hajdan álmódott, az megvalósulni látszik. A népdal, a népzene bekerült mára az iskolai oktatásba, ezáltal szervesen beilleszkedett az egész társadalomba, és eljutott még oda is, ahol sosem volt jelen. Bő száz éve érik már ez a folyamat. Tekintsük végig, honnan, és hogyan jutottunk el ideig.

Már Csokonai leírja 1803-ban, hogy „Hallgassátok figyelemmel a danoló falusi leányt és a jámbor puttonost...” Kölcsey is megállapítja 1826-ban, hogy „...a való nemzeti poézis szikráit a köznépi dalokban kell